

Overzicht verleden en toekomst

Belangrijkste periode: overgang kapitalisme en socialisme
~~De bourgeoisie heeft~~ Bourgeoisie heeft moderne productiekrachten
geschapen, maar kan ze niet beheersen. De hieruit ontstaande conflicten
leggen in arbeidersklasse ^{de er dreigt de klupe van is} de noodzakelijkheid, de productievormen te veranderen.

* Voortgekomen uit privaateigendom; doch privaateigendom in loop der tijd
opgeheven; terwijl warenprod. wereld proces werd. Eigendom der productie vroeger
op eigen arbeid gebaseerd; thans te eige op privaateig. gebaseerd terwijl productie
kollektief is. Deze tegenpraak op te heffen door te eige, ook kollektief te maken. Daarmee
eigendom voor allen herstell maar op hogere trap van gemeensch. bezit.

Thans reeds productie geconcentreerd in weinig handen; een stap nu noodig, dat de staat
als orgaan der gemeenschap de leiding op zich neemt. Daarom moet proletariaat de staats
macht verwerven. Daarmee valt de staat zelf.

Deze vooruitgang mogelijk door grote productiviteit van arbeid. Resultaat kommunisme

en vrijheid. Uitgelijnd oud en nieuw kommunisme: in loute mens slaaf
der natuur als dier; slavernij thans natuur onderworpen. Lange lydenweg
er tusschen van privaatbezit en vrijheidsberoving. Vrijheid relatief, slavernij
is vooruitg. in vrijheid; elke volgerde vorm hogere vorm; hoogste vorm alleen
mogelijk door volledige onderwerping natuurkrachten aan mensch; bevestigd
in waarheid van stoffelijke, materieele druk. Slavernij en samenwerft eerste
vorm middel tot verhoor, productiviteit: lyfgeer vorm en loonarbeid

hogere vorm. Steeds minderheid van zorg voor levensonderhoud vrij door ontd.
merging en ellende meerderheid; maar alleen door deze verdeels van arbeid
was het mogelijk de geestelijke vermogens der menschheid in actie te brengen.
ten behoeve der voortg. in productiviteit. Scheidt in klasse lyfgeer noodig
thans overbod. Beschaving was doel, mensch middel, thans wordt omgekeerd

Productieve

Eigendommen

Staat

Oud en nieuw kommun

Klassen

^{algem. woord} Gensie ~~in~~ van grootkapit. in Engeland slokte ze v jammer over
arbeidersklasse - Vrouwen arb., kinder arbeid. Hiervan verzet het gevolg
Comin aan vereniging recht, geheime Bonden, 1831 Reform Bill, huerschappij
liberalisme; nu erger. Engeland was al door in Burger
oorlog. Lib. behoorden hen in pol. stuyd tegen graanrecht; 29 en 10 dag.
Twee politieke beveeg der Chartisten: na enige jaar in crisis jaar
1847 byna revolutie; rev. in Fr. dempste die in Engeland; 10 uren wet ingevoerd
Vat verenigingen; Engeland beheerschen door industrie wereldmarkt,
en arb. wrezen een deel mee. Perie, behuusamen dit door nooit
hoofden van klasse beveeg.

Ander gevolg was by burgerl. geede m. het utopisme.

Owen, St. Simon, Fourier.

Vereniging van beide door Marx en Engels. Historisch materialisme.

1847 Kommun. Manifest. Geschiedenis gebeeven niet door
grote mannen, maar door ekonomische ondergrond. (Klassedruk)
^{bestude} ^{programma} ^{der} ^{moderne} ^{soc.} ^{dem.} ^{beschouwing} ^{is}

In econ. kapitalisme toen msch. nu niet geheel derooyden, doch
hoofdzak wel; zuy hoe kapitalisme schakel oleuts meer revolutionaire
in de richtg. van samenwerk. en kollektivisme, die van zelf zou
komen op wat utopisten wilde. Maar van zelf niet reger., doordat
ze tegen de klasse die onderdrukt werd, het proletariaat;
en dit zou, voor haar beveeg, stuyd, kap. moeten opheffen
en daarmee gheele menschheid vrij maken.

Klassen
Onderwijs
T
Houd
Legen
Pant

Het komm. man. verscheen in '47, en in '48 reeds eerste klasse ophef der arbeiders. Daartoe politieke geschiedenis even.

De Fr. rev. had evenw. weggevaagd van '7 einde, om de kapital-productie min baan te maken. Ook de christelyk-feudale reactie v. t. beel, verbont kon dit te tijd niet terugbr. Maar bouw nam steeds toe en geld en macht, wilde ook politiek heerschen. En daartoe had ze steeds de arbeiders achter zich die in de Julirev. 1830 in Parijs, de Brusselse in 1830, de Febr. rev. in Parijs, de rev. in Weenen en Berlyn achter haar sloot en voor haar streden. Voor de meeste landen was 1848 het hoogtepunt, de volledige zegespraak der bouw, over andere oude machten, ook in Nederland.

Maar reeds dadelijk traden nu arbeiders zelfstandig als klasse op. Juni slachting in Parijs. En van dat ogenblik af heeft bouw niet veel meer durven doen. In Duitschland durven ze niet tegen feodalisme en keizerrijk ophef, omdat ze die macht (d. i. leger) noodig heeft tegen arbeidersklasse. In Frankrijk liet ze zich dadelijk na '48 weer alle macht ontnemen, en liet schelleger toe, dat koning Napoleon III tot keizer maakte. Ook begon toen dadelijk bloedtyd na crisis.

Deze bloedtyd is tezelfz. tijd van politieke kaart v. Europa veranderd. Napoleon sterft zijn oorlogen maakte uit Italië land, gaf sloot aan revol. in Rusland, liet Pruisia losleren op zij schouder, en ^{om revolutie of te wend} ~~oorlog~~ met Duitschland, die Pruisia's gezagheerheid gaf Duitschland te annexeren. In Duitschland groeit industrie opgeblomen, die divon tot grootryk. Aan het slot dezer periode was een klassebew. commune

Na '70 heeft een tydspira in ^{medelwaarde} van andere ~~fructuur~~. ~~toest.~~ Afgeen, der lande vast. Oorlogen zijn koloniale. Zwaartepunt der bouw is binnenland, ook, en hierin in alle landen ongeveer gelyk.

H Organiseerde arb. beweging ontwikkelde zich snel. Voorlooper was geweest, de Internationale, die samenwiel met onrustige sluydpersoneel der Eng. fabrieken. Deze slechts kleine groepen; leerschool voor theorie, sluyd Marx Bralvenin. Na '71 overal soc. dem. partijen opgebouwd. Factit. aanspant aan deze periode van rust, inwendige deelname aan politieke beweging, waar bleek dat ook in kalme wetelzke wegen arb. klasse tevoore heeft. Resultaat is thans een gesloten partij, die in diverse Europese landen 10-30% der stemmen uitbrengt, in alle landen afdeels heeft, en door geregelde congressen 89- en centraal bureau gezagheerheid in handelen vasthoudt.

H Economische verwording in den zin als Marx ~~schert~~ voorspelde. Overruilt over filasystemen en partijgroepen, gevols, zoals hy voorspelde. Het optreden van het socialisme, en de verwording v. kapitalisme heeft andere gevolgen gehad. Tegenover onthulde misstanden, deel der bourgeoisie opgebraden, met eisen toet arb. verbetering; deel laten schielen om rest te houden (Katholiek socialisme, nieuw-liberalisme, radicalisme, vrywillig democratie) Halplacemstheid

27 Kleinburgerlyke reactie. Ondevruchte ~~convergentie~~ kleinbedryf; ontevrede op groote bouw; wenacht vroeger tijd terug; Nationalisme. Dit laatste gevoed door groote bourgeoisie. Pol. van koningschap. Deze richt, in Nederl. tydelijk overwinning. Begin van zegespraak van socialisme.

Overzicht, bliek in toekomst

Onze tijd is een der belangrijkste tydpunten; overgang van kapitalisme tot socialisme. Misk. kan zich alleen vrijmaken door getuile menschheid vrij te maken; tegen welke onder haar. Zij wil produktiemiddel om te kunnen arbeiden. Dese toestand eerst mogelijk door groote produktie van arbeid.

Verband van communisme en nieuw; verduidel. in versch. tot natuur, armoede en rijkdom. Mensch als wilde, als dier slaaf der natuur; slavernij was eerst eerste middel en samenleving.

ter verhuysing produkt: maar slechts zoo, dat minderheid van zorg voor 't levensonderh. vrij was. Gelukkig omstandigheid. Daardoor aan 't eind dixer periode zoo hooge produktie. dat nu geen scheut in klassen meer noodig is. Nu natuur onderworpen. ^{Daarmee scheidt mensch voor goed uit dierenrijk.}

Tegelyk steeds geconspiceenter. Begin dorpsgemeenschap, thans wereld. gemeenschap. Doch zonder bewustzijn, hersonloze maatschappij.

Inzicht in maatsch. prod. is cyclus van maatschappelyke bewustzijn. Waar nu de prod. wr. zwaart by dier de natuur drukt, als elem. natuurkr.

werken, zul dan 't bewustzijn, de kennis van hun zwaart, hen leidt en bekeukt; daarmee begint tyd, dat mensch. met bewust wil leuter is van zyn eigen lot. Sprong van noodzakelykheid in vryheid.

Slavernij van vooruitg. in vryheid; elke volgende periode vooruitg.; vryheid is steeds relatief:

- 2. Verduyft werkluyen.
- 3. Gemiddelde arbeids tyd. Luien onvolggen. Geluyis (diamant).
- 4. 't moet gebruikswaarde zyn

229/31

Kapitalistische maatschappij Wetten onderwerpen, bedenken dat nergens en nooit zuiver kapitalisme bestaat. Andere, oudere of nieuwere vormen er tusschen doot.

Byzondere vorm van warenproductie. De goederen zyn waren empirisch zien we het om ons. Genroudyne vorm, abstrakt, ~~waren~~ warenproducenten die ruilen. Waar = arbeidsproduct dat niet voor eigen gebruik dient maar voor

ruil. Dus maatschappelyke verband maakt ding tot waar (Voorbeeld)

Ruil ondervielt samenleven in maatschappij, en samenwerken. Niet ieder alleen, maar allen door en voor elkaar

Niet elkesamenleuen gemeensch. productie (is warenproductie)

B.v. Indisch Dorpscommunisme; Indische jaegerij.

Warenprod. slechts waar geruild wordt.

Toestand zoo, dat het ~~schijnt~~ maatschappelyke niet opvalt; de personen ruilen, en 't schijnt dat de natuur der waren den ruil bepaalt. ~~en de verhouding der menschen~~ Toch zyn het persoonlijke verhouding.

De waarde In welke verhouding wordt geruild? (Wij noemen dat hemil waarde Nuttigheid voorruiter tot waarde. ruilwaarde) Sommigen zeggen: door nuttigheid. Doch nuttigheid is niet te vergelijken; vele zeer nuttige dingen hebben geen ruilwaarde. ^{hebben gebruikswaarde maar geen ruilwaarde.}

Buiten nuttigheid nog eigenschap, dat ze arbeidsprodukten zyn Het is in te zien, dat ruilwaarde bepaald wordt door de hoeveelheid arbeid, die in ~~het~~ de waar is opgehoopt. Doot tyd bepaald

Smidsarbeid en weefarbeid: in dorpscommunisme op markt gebruikt. eerst in dorpscommunisme: als 1de 2x verduyft, ook 2x zoveel.

In ruil evensoo. ~~Door~~ Door dat men elkaars arbeid beoordeelen kan, worden de produkten van evenlangzen tyd geruild Geval van water

Beswaar: linnen en vluggen. Door dezelfde beschouwing aan-
gerwezen, dat gemiddelde tijd geldt; d. i. maatschappelijke tijd.

Conclusie hieruit: de waren hebben waarde, en gebruikswaarde
De eerste berust op het gelijke: producten van ^{maatschappelijke, gemiddelde} (arbeid) te zijn;

de andere op het verschil: producten van verschillend soortige
arbeid te zijn. Dit laatste maakt, dat ze waren zijn: het eerste
bepaalt de mogelijkheid der ruil. Dat het stukken zijn van
1 maatsch. gemensch. arbeid blijft onbeweerd; daardoor schijnen
alsof waarde in de natuur der dingen zit.

~~Fermeijnen~~ - diamant - grachtwater -

Hoet ruilen. Elk heeft zijn waren klaar: ze gaan ruilen. Nu

~~Elk~~ komen hun verschillende waarden voor den dag in de
verhoudingen waarin geruild wordt

Vergelyking
gewichten.

1 jas = 20 schepel tarwe

10 el linnen = ~~20~~ 1 spade

1 jas = 2 spaden

dan is 1 jas = 2 spaden = 2 schepel tarwe = 20 el linnen enz.

Zet men zoo achter 1 waar, alles wat er aan gelijk is, dan heeft
men haar totale waardevorm uitgedrukt. Tegelyk wordt dan

uitgedrukt wat de waarde van al die dingen is: ze meten zich
alle aan 1 jas, en daarmee is hun onderlinge verhouding bepaald.

Eigenlyk is alle waarde bepaald door wren arbeid; b. v. 1 jas =

10 wren; 1 schepel tarwe = 5 wren 1 spade = 5 wren 1 el linnen = 1/2 wren

Elk plaats van ze alle in wren uit te drukken, drukt ze in de
jas uit; dan wordt de jas de algemeene waar, die een bepaalde

229/32
^{maatschappelijke} hoeveelheid arbeid uitdrukt. Men noemt dese waar van de
^{algemeene} aequivalent waar. Elke waar is voor een ander aequivalent. Men
hebben wij er eene tot algemeen aequivalent verheven

Dat dit goed te pas komt blijkt uit wat er gebeuren ^{gaat} ~~zakt~~ bij de ruil.

Ruil vindt alleen plaats 1° als de waar voor den bezitter niet-
gebruikswaarde is, voor den niet-bezitter wel.

2° als ze elkaar als eigenaar erkennen, vrij om over de waar te
beschikken

2° voorloop, allen wijzen ^{privat eigendom,} op rechtvormen, burgerlyk recht,
niet in dorps communisme mogelyk

1° (rijst er op, hoe warenruil eerst uit vormig van overschotten
der arbeid onstond; later opzettelyk voor ruil geproduceerd)

Akermaker heeft jassen te veel: ~~meid spade~~ meubelmaker stelen te

veel; akerm. kan jas niet slypen, want hij heeft huis vol meubels;

hij wenscht brood; bakker heeft jassen genoeg. De ruil sluit.

Maar door aequivalent waar te zijn heeft jas nieuwe gebruikswaarde

voor ieder gekregen. Bakker pakt jas aan, waarvoor hy alles wrygen

kan, verkoopt die aan meubelmaker voor een kast, aan de houthakker

voor hout etc. De aequivalent waar maakt de ruil mogelyk.

Allexlei waren zijn aequivalent geweest; schelpen, koeien; trans

overal edele metalen, door natuurl. eigenschappen geschikt. Ze

waren reeds waren, voor sieraad, hadden waarde, en werden

daardoor geld

Geld De werkdag is dus: ieder weet, dat goud ruilbaar is met alle waren: voor geld is alle te koop; men ruilt zijn waar tegen goud en goud tegen andere waar. Nu is elke ruilbetreft deze

1 fias = 60. 6 gram goud

1 muntstuk = 12 " "

En daar nu goud in bepaalde gewichten gestempeld als munt ^{onder bep. naam} rondgaat, is 1 fias = 1 gram teentje. Dit is eenheid der prijs waarin alle hoeveelheid goud uitgedrukt wordt.

Goudhoeveelheid is dus een maat der waarde; drukt uit de gemiddelde arbeidstijd ^{op elke waer} ~~waer~~ bestaat. Om maat der waarde te zijn behoeft het niet naast waar te liggen; dit kan in gedachte.

Uitdrukt; vorm waarde door de ~~in~~ in de geldnaam teel prijs; ~~de~~ de prijs beteekent dus waardebetreft, tussen waar en goud.

Daar ze echter ook door andere dingen bepaald wordt, wijkt de prijs van de waarde af.

Verkoop en koop getaxte omsat W-G-W-G-W., waren-circulatie, geld-circulatie.

Munt wordt teeken van waarde, slytage, pasmunt, muntbiljetten.

Internationaal Blijft goudgewicht de waardemaat
^{Scheikundig, noodig} krediet, kredietpapier. — Geldcrisis

De aanbidding van het goud.

223/33

Engeland ^{wettelijke} ~~werkdag~~ ^{werkdag}

In Nottingham by de kant fabricage worden kinderen van 9-10 jaar om 2, 3, 4 uur; morgens gewekt, om tot 10, 11, 12^u te werken; teren langzaam weg; hun gestalte schrompelt ineen, hun gezichts trekken verstoppen, hun menscheit wezen verrijft tot een stijf lijn uiterlyk. (Broughton, mijnbouw). „In deze stad wordt gepetitioneerd, opdat de arbeidstijd voor volwassen mannen tot 18^u bepaald blijft!... Is de negermarkt met al zijn verschrompeling van zweep en handel in menschen vleesch afschuwelyker dan de langzame menschen slachtery, enkel om ten voordele der kapitalisten kant te fabriceren?" (Lond. Daily Tel. 17 Jan 1850)
Zie Marx p. 206.

Ferrand in House of Commons 1863: „De kolon industrie heeft in drie menschen leeftijden negen generaties van arbeiders verbruikt”

Citaat uit Cotton Factory Times (orgaan fabriekanten)

5 febr. 1892. in Nicholson Effects of Machinery on Wages blz 74/76

... het is een zeer gewoon geval jonge mannen, die omkreeds 20 jaar oud zijn te hooren verklaren, dat zij zoo afgejakkerd zijn (worked up) door de (hevige werke van de machine (longmules, coarse ... , quick spind) en het slechte materiaal, dat zij s'avonds voort niets gestikt zijn als om naar bed te gaan en zoowel rust te nemen als de omstandigheden veroorloven. ... Er zijn weinig menschen, die zulke bewering zullen gelooven; doch bevatten ze de waarheid en kunnen nagegaan worden. dagelijks in de groote meerderheid van de fabrieken in de spinnerij districten

... het werd verleden week geconstateerd inde vergadering van het Oldham armbestuur, dat er geen onderkomen was voor de del ~~voor~~nemende inmaten (van het armbuis) nu arbeiders geheel versleten zijn als zij menschen veertig en vijftig uur zijn geworden en geen tijd hebben gehad om te sparen

... dit kwaad zal eerder toe dan afnemen want de industriële strijd tusschen de volken zal nog scherper worden naarmate de tijd voortgaat

(Concluse: arbeiders moeten sparen)

Vrije arbeid goedkooper dan slavernij

(uit)

Rede. Sturge. „De meerderheid van vrije boeren slavenarbeid ~~is~~ is thans algemeen bekend" (p. 335) Citeert:

[A. Smith. ^{How far and how} Wel hebben en houden van een vrije knecht is evenveel ten koste van den meester, en doorgaans kost het hem veel minder dan dat van een slaaf. Het fonds bestemd om dit bij den slaaf te herstellen is gewoonlyc beheerd door een zorgelooze meester of opzichter. Dat voor het zelfde bestemd is by een vrij man wordt beheerd door den vryen man zelf."

Hume. „Mits de onderwindig der planters kan ik mededeelen dat slavernij even onnuwdeelig is voor den meester als voor de ~~vrij~~ slaaf. De vrees voor slaaf wil nooit zoveel arbeid uit den slaaf halen als de vrees voor ontklag, en dan geen andere dienst behuizen wygen, by een vrije."

Anderson 1788. „de arbeid van een West Indische slaaf kost ongeveer 3 keer zo veel dan by een vrije"

Prescott (Barbados). „In alle kolonien is de ^{verrichte arbeid} uitwerking van de arbeider sterk toegenomen door de vrymaking; hy kan nu 2 keer, soms 3 keer zoveel doen als ^{van} (hem verwacht werd toen hy slaaf werd)"

Noot o Sturge (p. 341) Zelfde gebruikswaarde kan maar 1 prijs hebben; daarom is vrije arbeid in zelfde streek niet goedkooper dan slavenarbeid.

„Slavernij zelf brengt een toestand van sociale economie voort waarin vrije arbeid noodzakelyk duur moet zyn". Dus niet zyn de slavenhuyters blind voor hun eigen belang.